

10101 II. C. c. e. R.

S. Brovnik
RASLAGANJE
S V E T E
M A S H E

o d

Joshefa Viteshnika

o d

J a k o m i n i

Dehanta per novi Zirkvi
na spodnim shtajerskim.

V' Z E L L I

per Joshefu od Bacho,
zefarske krajleve Krašie Stiskauzu.

1 8 2 3.

Præfens Sacrosancti Missæ Sacri-
ficii expositio in idiomate Slavico
tam quo ad verba, quam ortho-
graphiam probata religioni catho-
licæ consona, legi civili in nihilo
contraria, christianis hujus dia-
lecti vero valde utilis.

Ex officio Spirit. Administra-
tionis sede vacante Episcopatus
Lavantini ad S. Andræ die 27ma
Maji 1823.

Joan Paulus Jeschenagg,
in Spiritualibus Administrator Episcopatus.

Franciscus Fridrich,
Consistorialis et Secretarius.

Predgovor.

Enu raslaganje svete Mashe se
fizer v' enih bukvah, v' lejtu
1791 v' mejstu Zelle vtisnenih, *Ker-*
shanskiga navuka islaganje imeno-
vanih, najde; ker so se pak tajste
bukve she vezhi deji poshle, inu
teshko vezh dobiti; tudi bi tegnile
brumnu radovedne dushe se najti,
katere bi shelele zhes offer sve-
te Mashe kaj vezh vediti, ka-
kor kar tam, ker se od svete
Mashe le v' prek govori, stoji,
sim sklenil, prizheozho raslaganje
svete Mashe na svetlobo dati. Imam
vupanje, de onu bode k' pridu ne
le vernim, ampak tudi njih vse
zhashti vrednim pastirjam, kateri po

Tridentinskemu zerkvenimu sberalishu dolshnost imajo, fkrivnotti, shege, inu v' ptujimu jesiku govorene molitve med Mashe, ali drugokrat vernim tolmazhiti, inu raslagati. Kar se v' prizheozhimu raslaganju svete Mashe bere, je vezhi dejl vsetu is buku, katere je preimenitni, inu slovezh vuzheni Pastir zeke Zerkve, Papesh Benedikt, tige imena XIV. zhes offer svete Mashe pisal, inu vundal. Daj Bog, de bi vsi verni is tige popisovanja previfoko zeno preimenitniga offra svete Mashe sposnali, v' lubesni pruti nashimu prelubesnivimu odresheniku se vneli, v' timu boshjo zhast jiskali, inu svoje isvelizhanje nefhli! Bodite vsi bravzi v' Jesusu posdravleni! Amen.

Ras-

Raslaganje svete Mashe.

I. P o s t a v a.

Od svete Mashe narpred vediti potrebu.

1.) *Prashanje.* Kaj je sveta Masha?
Odgovor. Sveta Masha je nekrivavi offer nove saveše, inu vedni spomin krivaviga offra, kateriga je Jesus Kriftus na svetimu Krishu dopernesil.

S. Vera nas vuzhi, de Jesus Kriftus je refsnižhnu sa nas terpel, inu na S. Krishu vmerl, inu skusi to svojimu nebeshkimu Ozhetu k' sadostiturjenju grehou zeliga lvejta en krivavi offer daroval. Se pak pravi nekrivavi offer, ker sdaj

ne-

ne bo vezh kri videozhe prelita; dokler Kristuf nizh vezh neumerje, ker sedi na defnizi svojiga nebesh-kiga Ozheta, od koder enkrat pride soditi shive, inu mertve.

2) *Pr.* Koku je Jesus offer S. Mashe gori postavil ?

Od. Jesus nash lubi Isvelizhar, preden je sazhel terpeti, kakor se bere per S. Math. na 26. p. je otel is svojimi Jogri velikonozhnu Jagne jesti; inu s' vezher, ker se je jelu mrazhiti, je doli sedel is svojimi dvanajstimi, na tajsti dan, katerga imenujemo veliki zhetertik; vezherja se rezhe, dokler tajsto edino jed zhes dan pruti vezher dershando, so stari vezherjo imenuvali. Per ti vezherji je Jesus Kristuf offer S. Mashe noter postavil taku: po oprauleni postavni vezherji je vsel v' roke kruh, inu Kupo al Kelh is vinam, je shegnal obodvoje Math.

26. p. rekozh: leto je moje telu, ravnu taku tudi Kupo ali Kelh, ta Kelh je nova savesa v' moji krivi, katera bo sa vas prelita, Luk. 22. p. je dal obodvoje prizheozhim Apostelnam rekozh: vsamite, inu jejte, to je moja telu; inu kader je on usel Kelh, je njim dal rekozh: pite is letega vsi. Math. 26. p. Sadnizh je vkasal to sturite k' mojemu spominu. Luk. 22. p. Taku tudi govori S. Paul nevernikov vuzhenik v' i. list korint na 11. p. Je sahvalil, raslomil, inu djal: vsamite, inu jejte, to je moja telu, kateru bo sa vas kje danu, to sturite k' mojimu spominu. Ravnu taku tudi Kelh po vezherji, rekozh: ta Kelh je nova savesa v' moji krivi, to sturite k' mojimu spominu, kader kol bo-dete pili.

Is vsiga tiga fmo sadošti pre-
prizhani, de offer S. Mashe ni
obe-

obenu zhloveshku smishluvanje, tudi obeden naredik zerkveni; ampak resnizhnu boshjo noter postaulenje. Lubesni vsmileniga odrešhenika ni bilu sadošti, sa naš enkrat umreti, taku naš od vezhniga pogubljenja odkupiti; otel je she tudi nam svojo prešvetu telu, inu kri pod podobami kruha inu vina k' vednimu spominu sapustiti.

3.) *Pr.* Kadu offruje v' katolski zerkvi offer S. Mashe?

Od. Na nevideozho visho Jesus Kristus sam sebe offra nebeskimu ozhetu; videozhe pak v' imenu Jesusa Kristusa opravi offer tudi, inu fizer sam maschnik, ne vezh skusi prelivanje krivi, temuzh le pod podobo kruha, inu vina; maschnik tedej, kateri per altarju videozhe offer opraula, ga neopraula v' svojimu, temuzh le v' Kristusovimu imenu; ne kakor en

zhlo-

zhlovek, ampak kakor Kristusa namestnik, skusi Sakrament masnikoviga shegnuvanja k' temu pooblasten; sakaj ne sledni- mu zhloveku, temuzh samim Apostelnam, tedaj tudi njih na- slednikom je Jesus Kristus to vdejil.

4.) *Pr.* K' zhimu opravi masnik offer S. Mashe?

Od. Masnik opravi offer svete Mashe.

Pervizh, de se nar vekshi boshjo gospostvu, inu visokost od vekomaj do vekomaj sposna, pri- zhuje, inu moli. Satu se offer le Bogu samimu daruje. V' timu offru se vsa domishliva zhasť Bogu skashe, ker sam Jesus Kristus se v' svojemu zhlovestvu pred Bogam ponisha, inu se offra. Snamo zha- stiti Boga skusi mnoge molitve, inu sdihleje, pak ne tako, koker skusi offer svete Mashe; tam

moli inu sdihuje Bog zhlovek na
melti naš.

Drugizh se opravi offer svete
Mashe, de je Bog vrednu sahva-
len sa vse dobrote, inu milosti ze-
limu ljudstvu skusi ves zhas dodej-
lene; to mi nesamoremo; le samo
Jesuf Kristuf Bog zhlovek samore.
Saj vemo, de vse, kar po dushi,
inu telesu smo, inu imamo, od
dobrotlivoſti boshje ne kakor dolsh-
nost od njegove strani pride; sa-
to moremo Bogu zhas, inu hva-
lo dati skusi Jesufa Kristufa, ka-
teri nam je to vse saflusbil; na
to dolshnost naš opomni S. Paul
v' listu na Ephesarje 5. p. rekozh:
*dajte hvalo vselej Bogu, inu
ozhetu sa vse v' imenu gospoda
naſhiga Jesufa Kristufa.*

Tretizh offra Maſhnik sveto
Maſho sa odpufhanje grehou. Sku-
si ta, Bogu samu dopadlivi offer
tolashen, je odpustiti perpraulen
gresh-

greshnimu zhloveku njegove dolge, inu pregrehe; mo vdejli duh pokore, h' kateri njemu vesele dela, inu zhes to vse njegove prestope odpusti.

Sa to neisrezhlivo milost gresniku dobiti, je Jesus Kristus enkrat res vmerl, inu v' offru svete Mashe se v' skrivnosti ozhetu naprej postavi kakor mertu. To poterdi S. Joannes v' svojinu listu 2. p. piseozh: *aku bode tudi kadu greshil, imamo per Ozhetu besednika, Jesusa Kristusa, tiga pravizhniga: on je sprava nashe grehe; ne pa samu sa nashe, ampak zeliga svejta: inu na 4. p. Je svojiga Syna poslal, kakor eno spravo sa nashe grehe. Vsele-tu hvaleshnu sposna S. Zerku v' S. Tridentinskimu sberalisthu ob 22. sedenju taku govoreozha: skusi ta offer je Gospod potolashen, po-mozh*

mozh inu dar pokore dejli, inu nar vekshi grehe odpusti.

Zhetertizh. Sveta Mashta je proshlivi offer sa sprostiti vse sanaprej potrebne dobrote inu pomozhi, katere sna en zhlovek taku dobru sa posvetzhenje, inu svelizhanje svoje dushe; kakor sa oskerblenje svojiga trupla po boshji previdnosti potrebuvati. Kadu samore vse to sprostiti, zhe ne Jesus Kristus? on svoje truplu inu kri nebeshkimu ozhetu sa dar offruje, inu poshle ta edini svirk boshjih darou.

Taku je offer svete Mashte ta nar imenitnishki zhasht Bogu, nar lepsshi sahvala sa prejete boshje dobrote, nar savuplivshi sprava gresniku is Bogam, nar mogozhnishi proshna sa potrebne boshje darove.

5) *Pr.* Komu se sveta Masha offrira?
Od. Offer svete Mashe se le
 samimu Bogu offrira. Labku salto-
 pimo to. Kadu je per sveti Ma-
 shi offran? sam Jesus Kristus Bog
 inu zhlovek, to nar svetejsi jag-
 ne boshje: tak offer ne gre dru-
 gimu, kakor Narvikshimu, ta je
 le Bog sam. Aku se mashe k'
 zhasti Svetnikou opraulajo, ne
 smete misliti, kakor de bi Jesus
 Kristus Svetnikam offran bil, inu
 njega presvetu telu, inu kri njim
 sa daritvo pernelenu bilu; le na
 zhast Svetnikou, ne Svetnikam se
 offrjuje po vuku Tridentinskiga
 sberalisha ob 22. sedenju 3. p. *Sve-*
ta Zerku navado ima, sveto Ma-
sho v' zhasu k' zhasti, inu k' spo-
minu Svetnikou opravlati, ven-
der onato ne vuzhi, de bi seta of-
fer njim pernesel, ampak le sami-
mu Bogu, kateri je nje zhastitlive
sturil, sato mashnik ne rezhe: te-
bi

bi Peter ! ali Paul ! ampak Boguhvaleozh, kateri je, Svetnikam taku premaganje dodejlil ; inu skusi to nje sa varhstvu profi, de bi oni sa nas v' nebesih profili. Katerih spomin mitukaj na semli obhajamo.

6.) Pr. Sa koga se sveta Masha offeruje ?

Od. Sveta Masha se offeruje sa shive, inu mertve. Sa vle se offer svete Mashe offeruje, katerim je mogozhe, vezhniga shivlenja dejleshni postati ; offeruje se tedaj ne le sa verne katolske Kristiane, ampak tudi sa Krivo-verze, Jude, Nevernike ; de bi te, kateri vero, inu lubesen imajo, per timu ohranil, kateri te nimajo, milostlivu k' sebi spreobreniti otel. Tudi sa verne mertve se k' milostlivimu Bogu ta sveti offer poshila, de bi on njim zhalnu pokorjenje mezhil, ali terpesh njih

ter-

terplenja krajšhal. Ali pogubleni so Kriftusu ptuji, sa take se ne smeje sveta Mafha offruvati, bi tudi prashu bilu, dokler po befedah Jesusa Kriftusa per svetmu Marku p. 9. tam so, *ker njih zheru ne bo umerl, inu ojgen ne bo vgasnil.*

7.) *Pr.* Kaku se ima sveta Mafha fhlishati?

Od. Sveta Mafha se ima zela fhlishati, obeden nje dejl, se nimais nemarnosti vun pustiti; tudi ni sadošti, istruplam prizheozh biti; temuzh treba je, se marnu, spofhtlivu, inu brumnu sadershati.

Raslaganje tiga fhlishi med keršhansk ki vuk, ker se vuzhi, kaku se zerkvena sapoved, sveto Mafho fhlishati, dopolniti ima.

8.) *Pr.* Kateri so ti nar imenitnišhi dejli svete Mathe?

Od. Nar imenitnišhi dejli svete Mathe so: Evangelium, Offruvan-

vanje, Pousdigovanje, inu Obhajlu. Kakor je rezhenu sgorrej, se ima sizer sveta Mashezela shlishati, vender aku bi kadu bres sanikernosti sazhetek svete Mashe samudil, bo dolshnosti she sadoosti sturil, zhe ofruvanje, pousdigvanje, inu obhajlu dojide. Per ti perloshnosti opomnim, de, ker se pergoditi, de se dvej, ali vezhivetih Mashe v' eni zerkvi naenkrat opravlata, tedaj ima le na eno gledati, inu tajsto, kakor gre shlishati. Sizer bi se pergoditi snalu, de, ker bi otel per vsih svetih Masheh biti, ispomankanja sbranih misel bi ne bil per obenj.

II. P o s t a v a.

Od perpravlanja k' S. Mashi.

1.) Kraj, na katerimu se smeje S. Masha brati.

S. Masha se smeje samu v zerkvah brati, katere so ali od shkofa, ali od masnika, od vniga k' timu oblast dobivshiga shegnane. Med take zerkve se smejo sheteti tudi male zerkvi-ze, imenovane kapele, kakor so po grafhinah, pak is tim sader-shikam, de sapoved, S. Mashe ob nedelah, inu prasnika shli-shati, ptuji tam dopolniti nemore-jo, ker perpushenje vela le sa domazhe v' hshi; inu ob velikih prasnika, kakor Velika nozh, Vinkushite, inu enkateri drugi ve-liko prasniki, je S. Mashe tam bra-ti prepovedanu. Tudi je ena na-vadna zerkvena naredba, de sho-

nerfki mafhniki le en kamen, v' katerimu se oftanki trupel Svetnikov, ali fvetine snajdejo, okoli noſio, inu na tiſtimu na polu, al tam, kjer se njim prav ſdi, S. Maſho opravio.

2) *Altar.* Altar, ali miſa, na kateri ſe S. Maſha bere, more ali kamnat biti, od ſhkofa poſvetzhen, ali vſaj en tak kamen na ſredi miſe, v' katerimu ſe fvetine, kakor ſe je ſgorej govorilu, pod pezhataſ saperte ſnajdejo.

Kamen more tolkaj preſtora dati, de kelh inu ſklediza bres nevarnoſti, ſvernena biti, gori ſtoji. Miſa, ali Altar more iſ zhedno pertnino pregernen biti, inu krish v' ſredi videozh ſtati, nar majn dve gorezhe ſvezhe, en podloſhek ſa maſhne bukve, trije ſpiſki molitov (*tabulæ canonicæ*) ka-

tere maschnik rezhi ima, dveј podze is vinam, inu vodo, ena rutiza, sa vmite roke brilati, inu en sgonzhek more tam biti. Sgor- ni dejt altarja ima podobe, bosh- jo, matere boshje, ali kakiga švetnika; misa pak kakor le Bogu posvetzhena, more tudi takrat, ker se S. Maša nebere, vselej zhednu pogernena, inu toku v zhaſti dershana biti, de se kadu gori nenaſlanja, ali kako drugo rezh gori neltavi.

3) *Od Kupe.* Kupa, *Kelh*, more biti is slata, ali šrebra, po vboshtvu tudi kupraſt, rudi bron- zhen, vender dobru poslatzhen. Zhes to pride rutiza sa brilanje, verh te ſklediza, *patena*, na ka- teri hoſtia leſhi, via taku, kakor Kelh; zhes to enu majhinu po- krivalze, *pala*, enu vekihi sgoraj zhes vse, *velum*, zhes to enu

branilu sa korporal, kater je ena v' perilu is moko vterdena ruta, na katero se kelh poloshi inu hostia, de kolzhiki, od hostje odletevshi, se loshej najdejo, inu is skledizo vkup spravio.

4.) Od k' S. Masli potreb nih rezhi, hostje, vina, inu vode.

Pervi kristiani so bili is vezhim lomlivim kruham obhajani; de bi pak lomiti treba nebilu, je zer ku majnshi hostje sa obhajju ver nih perpraviti vkasala. Hostja ima is zhishte pshenizhne moke pezhena, vinu lamu na febi, voda pak zhishta biti.

Od mashnikoviga Oblazhila.

1.) Pervu oblazhilu, is katerim se mashnik obda, je bela per tenina, po latiniku: *humera le*. Mashnik postavi oroshje na glavo, inu urat, inu serze vkup sveshe, de bi od sebe odgnal vse skush-

na-

nave, de bi is pravo, inu serzhno brumnostjo se sa svojo visoko flushbo vredniga ituril. Sizer ta ruta tajstu sagrinalu pomeni, is katerim so hudobni Judje Jesusov obras sakrili, de bi njega hujshi saframovali.

2.) Je bela sukna, *Alba*, to oblezheozh moli Mafhnik, de bi is belo al zhitto vestjo, inu nedolshnostjo k' fveti misi itopiti samogel, inu taku vezhniga shivlenja dejleshen postal. To belu oblazhilu pak tudi pomeni, kaku je bil Jesus Kristus od Herodesha v' belu oblezhen saframuvan.

3.) Pas. *Cingulum*. Se prepashe mafhnik zhes ledje, de bi ga Bog varval od vsih nezhednih misel, inu ga v' veri, inu v' vsih lepih zhednostih poterdil. Pas pak tudi pomeni vesi, is katerimi so Judji Jesusa na vertu Gezemani svesali.

4.) Se dene na levo roko ena majhina stoliza, *manipulum*. Maschnik prosi Boga, debi samogel is pravo pokoro svoje grehe objokati, inu vse makeshe sbrisati, de bi taku sa svoje duhoufku delu saflushek v' nebefih dobil. Stoliza pa tudi ketne pomeni, is katerimi je Jesus sa roke k' ttebru per njega gajshlanju perve san bil.

5.) Maschnik fhtolo dene okoli vratu, inu prosi Boga, de bi nje-mu Bog neymerjozhnost nasaj dal, katera je bila fkusi pregrethenje pervih ttarishov sgublena, fhtola tudi vesi pomeni, is katirimi je Jesus, krish noteozh svesan, inu tem, ter tje vlezhen bil.

6.) Maschnik ysame plajsh *Casula*, inu moli: gospod, kateri si rekal: moj jarm je sladdek, inu moja butara je lohka, dodej-

li meni, de bom tajsto v' popol-
nema lubesni taku nosil, de tvojo
milost dofeshem. Maslni plajsh
Jesufovo sukno t'kano, inu bres
shiva pomeni, katero so krishav-
zi njemu doli flekli, inu sa ka-
tero so bajo metali, inu losali.

7) Sadnizh postavi maslnik
na glavo shervoglato Kapo, *Qua-*
drat; inu pomeni ternovo krono,
katero je Jesus na glavi nosil.
Shkofi, inu shegnani Apati imajo
she posebnu oblazhilo, kader pe-
to masno dershe, kakor je is slatam
vloshenu obutalu, krish na persih,
rokovize, perstan, shkofova kapa,
ali *mitra*, pastirska paliza, gore-
zha svezha pred saboj; inu vse
to fizer, k' snamenju, de masl-
niki eniga vis'higa redu v' zerkvi
boshji so; vender pak je ena S.
Masla, kakor druga; ker vsa nje
zena ne pride od zhloveka, ali ka-

ke

ke njegove verste, temuzh samu
od saflushenja terplenja inu smer-
ti Jesufa Kristufa; Je tajsti mas-
nik vezhi saflushenje ima, kateri
is vezhi bogabojezhnostjo offer S.
Mashe opravi; inu verni per taj-
sti S. Mashe, per kateri se is
veksli vero, vupanjam, inu lu-
besnjo snajdejo, vekshi saflu-
shenje imajo.

8.) Farb, v' katerih se S. Ma-
sha bere, je pet; bela, rudezha,
selena, visnova, inu zherna. Be-
la se sbpoga ob prasnihak Gospo-
da, Marie, svetnikov, kateri niso
marterniki bili; rudezha ob dnevih
Marternikov, inu ob Vinkushtah,
sa volo kakor ojgen redezhnih je-
sikov, nad apostelni perkasavshih;
selena ob nedelah, skusi lejtju,
na katere kaki prasniki nepade;
visnova v' adventu, inu postu;
zherna pet shalostnih opravilah,
kakor na veliki petek, inu kader
le

se spomin sa mertve dershi. Slat-
na farba je na neti sleherno drugo,
ter se sna ob vřakimu zhasu v' njej
maslovati.

9.) Od flushabnika per S.
Mashi, *minister*. Tukaj se nego-
vori od duhovskih flushabnikov
per peti mashi, inu se *Diaconi* ali
leviti imenujejo, kateri imajo svo-
je flushbe, inu shege per Altarju
dopolniti, temuzh le od tih, ka-
teri navadnu k' mashi streshajo.
Leci morejo moshkiga spola biti,
kar imajo govoriti, prav srezhi,
svojo flushbo dobru sastopiti, spo-
dobnu, inu sposhtlivu se per al-
tarju snajditi.

10.) Masha, *missa*, pride od
latinske besede, *mitto*, kar se
rezhe; poshlem, Masnik poshle v'
Jesusa Kristusa imenu offer gori Bo-
gu, kakor ta edinu k' timu odlo-
zheni, shegnani profhnik, inu be-
lednik v' zerkvi boshji.

II.) Od jesika, v' katerimu
fe S. Masha bere. Ref bi pri-
jetnu bilu, inu sa bogabojezhnost
brumnih dush veliku pomagalu,
aku bi fe S. Masha v' jesiku via-
ke deshele, kjer fe S. Masha
opravla, brala; pak zerku, ker fe
je bala, de bi per prestavljanju
besedi kaka smota nevstala, tiga
nepusti, ozhe pak vernim po eni-
mu drugimu potu na pomozh pri-
diti. V' Tredentinskimu sberali-
shu ob 22. sedenju 8. p. taku pravi.

„*Aku ravnu S. Masha sa vernu
„ludstvu veliku podvuzhenja v' sebi
„ima; vender se ozhakam ni sdelu,
„de bi se ona v' navadnimu jesiku sle-
„herne deshele opravlala. Sapove pak
„S. Vkupsberalishe duhovnim pastir-
„jam, inu vsm, kateri dush skerb
„imajo, de bi po gostokrat med bran-
„jam S. Mashe ali sami, ali skusi
„druge, to, kar se per Mashe bere,
„vernim na njih jesik predstavili, inu
„rasloshili.“*

III. P o s t a v a.

Besednu raslaganje S. Mashe.

Skusi raslaganje pete Mashe postane snanu tudi, kaj je tiha masha.

Oo nedelah se v' zerku prideozhe ludstvu is shegnano vodo pokropi; kakor rezhe Papeh Leo IV. govoreozh od pastirske fkerbi: *vsako nedelo vodo shegnajte, is katero se ludstvu kropi.* Navada, is vodo se kropiti, je v' zerkvi boshji upelana, de bi vse smote is glave inu serza isgnane bile, inu vsi sposnali, de sa vredni postati, se per svetih skrivnostih prizheozhi snajditi, je zhistost serza potrebna, ali vsaj resnizhne shele, madeshe dushe fкуси pravo pokoro isprati. Sato preden masnik v' nedelo peto masho sazhe, gre pred altar, poje:

pro-

prokropi me gospod! s' isopam,
inu bom zhist; operi me, ter bom
zhes sneg bel, vsame kropilnizo,
gre po zerkvi gori inu doli, po-
kropi obedvestrani; nasaj pershev-
shi moli taku:

Mashnik. Pokashi nam o gospod tvo-
jo milost.

Slushabnik. Inu tvoje isvelizhanje
nam daj.

Mash. Gospod! vslishi mojo molitu.

Slu. Inu naj dojde k' tebi moje
vpitje.

Mash. Gospod s' vami;

Slu. In s' tvojim duham.

M o l i m o.

Vsklihi nas sveti ozke, vfiga-
mogozhni, vezhni Bog! ter poshli
tvojiga svetiga angela is nebes, de
nas varuje, vardeva, objishe vse v'
timu prebivalshu prizheozhe, skusi
Jesusa Kristusa Gospoda nashiga.
Amen.

2.) Po tim se verne Maslnik v' zerkveni hram, vsame maslni plajsh, vsame napravlenu Kelh, perstopi k' altarju, se perklone; ali poklekne, zhe se v' altarju S. reshnu telu hrani; postavi kelh v' red, gre na desno stran altarja odpre bukve, ter masno tigaitiga dneva, ali prasnika gorivdari.

3.) Gre po tim na fredo altarja, tam naprejvsetje ponovi, sa kogar polebej offrati misli. Vejdite pak tudi, de vsaki Farmojster, inu lastni pastir dolshnost ima, vsako nedelo, inu sapovedani prasniki sa svoje ovze offrati; le tedaj se bodo is svojim pastirjam v' duhu sklenile, inu is enake misli S. Masno Bogu offrale.

4.) Maslnik stopi doli pred altar; se perklone; to je spomin, de je Boshji Syn na semlo persthal, sa nas terpeti, inu nas odrestiti.

Inu

Inu dokler se spodobi, vse, posebnu duhovsku opravilu v' imenu boshjimu, inu s' snamenjam S. Krisha sazheti; se mashnik prekrisha rekozh: v' imenu Ozheta, Syna, inu S. Duha, Amen; ter sazhe maſho s' temi beledami: *Mashnik. Bom stopil k' boshjimu altarju.*

Slushabnik. Pred Boga, ki rasveseljuje mojo mladost; to je: moj perzheti offer. Na to moli 42 psalm Davidov, kateri je ena velela pefem, v' kateri preimenitni prerok prosi, de bi Bog odvern timer vse sov rashnu, inu supernu; poslal svoje veselje inu isvelizhanje; inu ima ta besedni glas.

Mash. Sodi me o Bog, inu rasfodi mojo rezh nad nesvetim narodam, reshi me od krivizhniga, inu sape liviga zhloveka.

Slu. Ker ti, o Bog, si moja mozh; sakaj si me odvergel, inu sakaj mo-

rem-

rem shalosten hoditi, satert od sov-
rashnika?

Mash. Poshli mi tvojo luzh, inu re-
snizo, de me pelajo, inu perpelajo
na tvojo sveto goro, inu v' tvoje pre-
bivalshhe.

Slu. Stopil bom k' boshjimu altarju:
pred Boga, ki rasveseluje mojo
mladost.

Mash. Hvalil te bom is zitrami, Bog,
moj Bog! zhimu si shalostna moja
dujha, inu zhimu me motish?

Slu. Savupaj v' Boga, she ga bom
hvalil; pomozh moja, inu Bog moj.

Mash. Zhasť bodi Ozhetu, Synu, inu
S. Duhu.

Slu. Kakor mo je bilu od sazhetka,
sdaj inu vsaki zhasť, inu od vekomaj
do vekomaj. Amen.

Mash. Bom stopil k' boshjimu altarju.

Slu. Pred Boga, ki rasveseluje mojo
mladost.

Mash. V' imenu Boga je nasha po-
mozh;

Slu. Kateri je stvaril nebo, inu semlo.

Po tim moli maslnik is sgre-
vanim serzam ozhirno spoved zhes
vse pregrehe, inu doli per pog-
nen, rezhe:

Mash. Spovem se Bogu Ozhetu, vfigi-
mogozhnimu, sveti Marii, vselej
divizi, svetimu Mihelu Arhangelu
svetimu Joanesu Kersniku, sve-
tim Apostelnam Petru, inu Paulu,
vsem Svetnikom; inu vam bratje:
de sim greshil veliku s' mislijo, be-
sedo, inu djanjam, kriv sim, kriv
sim, filo kriv sim. Toraj prosim
sveto Mario vselej divizo, svetiga
Mihela arhangela, svetiga Joanesa
kersnika, sveta Apostelna Petra, inu
Paula, vse Svetnike, inu vas brat-
je, molite sa me per gospodu na-
shimu Bogu.

Slu. Tudi v' imenu ludstva od-
govori, inu profi: Vsmili naj
se zhes tebe Bog vfigamogozhen;
odpuisti ti tvoje grehe, inu te per-
pelaj v' vezhnu shivlenje.

Mash. Amen.

Sdaj

Sdaj moli tudi flushabnik ravnu taku ozhitno spoved v' imenu ludstva, kakor Mas'hnik v' svojemu, le, de namesti *brate* rezhe ozhe! ter prosi, de bi Mas'hnik pred Bogam njegov proshnik, inu besednik bil; sato pravi.

Mash. Vsmili naj se zhes vas Bog vfigamogozhen, naj vam odpusti vashe grehe, inu vas perpelaj v' vezhnu shivljenje.

Slu. odgovori Amen.

Mash. Milost, odveso, inu odpushtanje grehov nam daj vfigamogozhen inu vsmileni Bog.

Slu. Amen.

Mash. Bog! obernil se bosh k' nam, inu naj oshivil.

Slu. Inu tvoje ludstvu se bo v' tebi veselilu.

Mash. Gospod! skashi nam tvojo milost.

Slu. Inu dodejli nam tvoje isvelizhanje.

Mash. Bog vshlishi mojo molitu.

Slu. Inu naj dojde k' tebi moje vpitje.

Mash. Gospod s' vami.

Slu. Inu s' tvojim duham.

4.) Mašnik gre gori k' altarju; pomeni de Jezus Kristus je pred sodnika pelan bil, gredeozh moli.

M o l i m o.

Odvami nam, prosimo, gospod, nashe pregrehe, de bomo vredni postali, v' nar svetejši, is zhistim duham stopiti. Skusi Kristusa, gospoda nashiga Amen.

5.) Po tim mašnik altar kushne. Skusi kushnenje altarja pri zha Mašnik svojo posebno lubesen pruti Jesusu Kristulu, inu Svetnikam, katerih svetine v' altarju so, inu moli taku:

Prosimo tebe, gospod! skusi saflushenje tvojih Svetnikov, katerih svetine so tukaj, inu vsih Svetnikov, de vse moje grehe milostlivo odpustish. Amen.

6.) Per peti Mašhi, kjer duhovni flushabniki ali leviti strešejo, se altar is kadilnizo kadi, inu

inu sizer pervizh S. Krish, ali S. reslinu telu vunpostavlenu; potler altar na desni, inu levi strani, tudi spodaj sa volo Svetnikov oltan- kov: sadnizh masnrik tudi, kateri masho poje. Kadilu se offra Bo- gu narveksihimu gospodu nebes, inu semle, skusi kadilu poshlemo prijetni duh nashe molitve k' Bo- gu, zhasimo svetnike, inu se per- porozhimo, de bi Boga sa nas profili. Masnrik se tudi pokadi, kakor namestnik Kristusov, v' zhi- gar imenu per altarju stoji.

7.) Po tim masnrik stopi k' masnim bukvam inu bere *introitus*, ali *noterhojenje* molitve, katere she na prasnrik, ali dan, ob ka- terimu se masha opravla, opom- nujejo; ter ali mogozhnost boshjo, ali njega vsmilenja glase; so ve- zhi dejl is Davidovih psalmov, tudi drugot, vender vezhi dejl is S. Pisma vsete. K' isgledu

vsamemo masno is prasnika S. reshniga telefa. V' tej ima noterhojenje ta glas: Is narbolshi pshe-nizo je njih redil, inu is medam od skale tekozhim je njih napasel. Alleluja, Alleluja, Alleluja; od vesela poskakujte pred Bogam nasnim pomozhnikam, vukaj pred Bogam Jakopa, zhasht bodi ozhetu, Synu, inu S. Duhu, kakor mo je bilu, v' sazhetku, sdaj, inu vsaki zhas, inu od vekomaj do vekomaj. Amen.

8.) Na to klizhe masnik na boshje vmilenje zhes se, inu vle druge, ker is flushabnikom vkup rezhe trikrat *Kyrie elejson*, trikrat *Kriste elejson*, trikrat spet *Kyrie elejson*, trikrat k' Bogu ozhetu, trikrat k' Synu, trikrat k' S. Duhu. *Kyrie* se rezhe: Gospod, *elejson*, vimili se. Devetkrat profi masnik sa boshje vmilenje, inu grehov odpushtanje, kateri se
sna-

snajo do devet shteti; so nam-
rezh smertni, so odpuštlivi, so
šturjeni skusi serze, vušta, djanje,
slabost, zhloveshko, nevednost,
samudo, ali pravo hudobio.

9.) Mashnik se poda na sredo
altarja, inu sapoje, ali fizer glas-
nu moli hvaleshno pesem rekozh:
gloria in excelsis Deo to je:
zhast Bogu na visokosti. Taku
so angeli Boga per rojstvu Jesusa
zhastili, kakor se bere per S.
Luk 2. p. *Zhast Bogu na viso-
kosti, inu na semli mir ludem,
kateri so ene dobre vole.*

S. Zerku zhasti to nesrezhli-
vo milost boshjo pruti nam, ka-
tero je nam skusi poslanje ivoji-
ga syna na semlo skasal, ne majn
tudi lubesen Boga Syna, de je
skusi britku terplenje inu smert
delu nashiga odreshenja, kar obe-
den drugi ni samogel, dokonzhal.

Ze-

Zela tajsta molitu pak je taka:
 Zhašt Bogu na visokimu, inu mir lu-
 dem na semli, kateri so ene dobre vole;
 tebe hvalimo, tebe zhaštimo, tebe mo-
 limo, tebe povishujemo, tebe sahu-
 limo savolo tvoje velike zhašti, Go-
 spod Bog, kralj nebeshki, Bog vfiga-
 mogozhni Ozhe; gospod Žesus Kri-
 stus edinorojeni Syn, gospod Bog;
 jagne boshje, Syn Ozhetov, kateri
 odjemlesh grehe svejta, vsmili se zhes
 nas; kateri odjemlesh grehe svejta,
 vsami gori nasho proshno, kateri se-
 dish na desnizi Ozheta, vsmili se zhes
 nas. Sakaj ti sam si svet, sam si
 gospod, ti sam nar vikshi Žesus Kri-
 stus, is S. Duham vred v' zhašti Boga
 Ozheta. Amen.

10) Sdaj kushne maschnik al-
 tar, se oberne pruti prizheozhimu
 ludstvu, ter rezhe po latinsku:
Dominus vobiscum, to se pravi:
 gospod s' vami. V' Jesusovimu
 imenu verne posdravi, inu njim
 vse dobro voshi, o de bi pazh
 Bog

Bog is svojo milostjo smeram per nas bil! Taku priasnu posdravljenje starim ni bilu nesnanu; v' bukvah Ruth. 2. p. Booz na nivi shenze objishe, do njih perfhevlhi rezhe: *gospod s' vami*. S. Paul svoj list na Tefalonizhane 3. p. sklene is temi besedami: *gospod bodi s' vami vsim*. Po tih besedah ima Jesul smeram per nas prebivati; tudi per Maslniku, ker flushabnik v' imenu ludstva njega naproti posdravi rekozh: *et cum spiritu tuo, tudi s' tvojim duham*. Maslnik moli sa ludstvu, ludstvu sa maslnika.

II.) Maslnik se po tim k' bukvam poda, ter rezhe: *oremus*, to je: *molimo*; fkusi to besedo opomni verne, de bi s' sklenjenim duham Bogu nasho proshno v' nebesa poslali. Se vsame is maslnih buku molitu, katera pade

na

na to nedelo, god, ali prasniki; tudi sbe kaka druga prafhna sa to, ali unu; v' zhafu je le ena fama molitu, v' zhafu njih je vezh, kakor zerkvena pratika kashe; fo k' zhafti Boshji, Marie Divize, ali Svetnikov. Per mafhi od refh-niga telefа je molitu ta:

Bog! katiri fi nam pod prezhudnim Sakramentam spomin tvojiga terplenja sapustil, dodejli nam, skrivnosti tvojiga telefа inu krivi taku zhafti, de sad tvojiga odreshenja vednu obzhutimo. Kateri shivish, inu kraj-lujesh s' Bogam ozhetam v' edinosti S. Duha od vekomaj do vekomaj Amen. Vse molitve se fklenejo is eno, ali drugo perfhono, vezhi dejl is vfm trem S. Trojize; zerku fku-si to verje, inu sposna, de vse dobru samore le od famiga Boga, inu zele S. Trojize priditi; sa-kaj vse tri perfhone imajo eno naturo, inu bitje boshje, enu fa-

ik ; mu kraljestvu nerasdejlenu, se snaj-
to, de v' edinosti ozheta, Syna, inu
ma S. Duha, sa to se v' zerkve mo-
kor litvah Bog v' naturi edini, v' per-
k' fhonah trojini zhasti. Sklenejo
ali se molitve is besedo: *Amen*, to
sh- je enu poterdenje, skus kateru
ud shelimo, de bi se sgodilu, kar
er- smo profili, ali: naj se sgodi!
iv- de je pa potrebnu skusi Jesula
na- Kristusa profiti, nam je on sam
nu prizhal per S. Joanesu 14. p.
aj resnizhnu, *resnizhnu vam povem, kar*
S. kol bodete Ozheta v' mojimu imenu
n. profli, to bom sturil.

12.) Po molitvah bere mash-
nik enu podvuzhenje, ali list,
is vsetu is S. Pisma stare ali nove
u- savese, vezhi dejl is S. Paula
e apostelna; skus kateru bi bili v'
, veri poterdeni, inu k' dobrimu
o sadershanju sbudeni; nekadaj se je
- to podvuzhenje, sa ludstvu v'

de-

deshehnimu jesiku bralu; sdaj se opusti, de boshja flushba pre dolgu neterpi, inu se letu per pridigi lohku sturi. List per Maschi od S. reshniga Telefa je ta.

Branje is lista S. Paula Apostelna na korinterje na 11. p. Bratji! jest sim od gospoda prejel, kar sim tudi vam srozhil; sakaj gospod Jezus v' nozhi, ker je bil sdan, je kruh vsel, je sahvalil, inu ga raslomil, inu rekel: vsamite, inu jejte, to je moje telu, kateru bo sa vafisdanu, to sturite k' mojimu spominu; ravnu taku tudi Kelh po vezherji rekozh: leta Kelh je nova savesa v' moji krivi, to sturite, kader kol bodete pili, k' mojimu spominu. Sakaj kolikokrat koli bodete ta kruh jedli, inu ta kelh pili, bodete smert gospodovo osnanvali, dokler pride. Satega volo kateri koli nevrednu ta kruh jej, al kelh gospodov pije, ta je kriv nad telefam, inu krivjo gospodovo. Skusi pak sam sebe zhlovek, inu taku jej od tiga

se kruha, inu pi od tega kelha. Sakaj
ol- kateri po nevrednim jej, inu pije, ta
di- jej inu pije sam sebi sodbo, v temu,
od- ker teleša gospoda neraslozhi.

Po tim sdihuje, inu moli mash-
na- nik, kar se po latinsku *graduale*,
jest inu *tractus rezhe*. Sheli mash-
di- nik taku k' Bogu se smeram bol
v' blishati skus obudenje zhednost.
el, Per Mashi od S. reshniga teleša
re- moli taku is 144 psalma: vsih ozhi
je v' tebe savupajo, o gospod, inu ti
u- njim dash jed ob pravimu zhasu, od-
ku presh tvojo roko, inu vsako shival
ta napolnish is shegnam, Alleluja, Alle-
to luja. Na to is S. Joanesa 6. p.
ji- moje mesu je sa res jed, inu moja kri
o- je sa res pitje, kdor jej moje mesu,
i, inu pije mojo kri, ostane v' meni, inu
i, jest v' nemu.
ti

Per peti mashi, ker streshejo
o- duhovski flushabniki, veliki, inu
m mali Diakon, bere ta glasnu list,
m potem roko mashnika na njega

listne bukve polosheno kushne sa spomin ponishnosti Jesusovih Jogrov, is katero so leti k' njemu stopili, kadar so poslani ludi vuzhiti, k' njemu nasaj perfhli.

13.) Vidite, de se zhes to mashe bukve is desne na levo plat preneso. Desna pomeni, de so Judji nar prvi poklizani bili k' sposnanju evangelia; leva, kamor se bukve preneso, na snanje da, de navuk evangelski je po tim, kadar so ga vezhi dejl Judji sayergli k' nevernikam perfhal, kateri so ga radi gor vseli; de se pruti konzu mashe bukve od leve supet na desno stran preloshe, snamva, de pruti konzu svejta, kadar bo vera per kristianih doljemala, bo leta per Judjih, kateri se bodo takrat spreobernili, gori vsela.

Mashnik med tim, de se bukve preloshe, stoji perpognen na fre-

sa fredi Altarja, profiozh Boga, de
ov, bi njega vredniga štutil, besede
ili, S. Evangelja sgovoriti rekozh:
k' ozhisti moje serze, inu moje vusta,
to vfigamogozhni Bog! kateri si vusta
vo preroka Isaija is gorezhem voglam
de ozhistil, taku mene skusi tvojo saštoj-
ili no milost ozhisti; de bom tvoj S. Evan-
geljum vrednu osnaniti samogel, skusi
a- J'esusa Kristusa, gospoda nashiga.
ie Amen.

Gospod! poshegnaj me.

Naj bo Gospod v' mojemu serzu,
inu v' mojih vustah, de vrednu, inu
l, spodobnu njegovi evangelium osna-
e nim. Amen.

Od irede stopi maslnik na
stran Evangelia, inu rezhe: go-
, spod s' vami.

Slu. Inu is tvojim duham.

Snamva is Krisham bukve,
, tedaj tudi sebe rekozh: sazhetek
ali besede S. Evangelja po spisu
S. Matheusha, Marka - Luke-
sha, ali Joanesa, ker le leti
buk-

Ihtiri so pisali Evangeljum, sato evangelisti imenovani. Krish zhes bukve iturjen pomeni de je Jesus krishan bil; krish zhes febe iturjen prizhuje, de Mashnik ozhe krishaniga pred zelim svejtam sposnati, njega s' vultmi osnaniti, inu vero v' njega tudi v' ferzu svesto obdershati.

Sdaj bere Evangeljum inu re-
zhe: *pospisu S. Joanesa. Slushabnik.*
Zhast tebi gospod. V' tim istinu
zhafu: je Jesus k' Judam rekal: mo-
je mesu je saref ena jed, inu moja
kri je saref enu pitje. Kateri moja
mesu jej, inu moja kri pije, ta ostane
v' meni, inu jest v' njemu; kakor je
ozha, kateri shivi, mene poslal, inu
jest shivim savol ozheta, taku ta,
kateri mene jej, bo shivil savol mene.
To je tajsti kruh, kateri je od nebes
pershal. Nikar, kakor so vashi ozheta
smuno jedli, inu so vmerli; kateri ta
kruh jej, bo shivil na vekomaj.

Mash-

Mafhnik kufhne Ėvangeljum, inu rezhe: Skusi evangelske besede naj bodo sbrisane nasne pregrehe.

Slu. Hvala tebi Kristus.

Per peti Mafhi, kjer duhovni streshajo, inu po tim, ker je Mafhnik evangeljum na tihama bral, dene kadilu na sherjavzo; Diakon prime bukve evangelske, poklekne pred mafhnika, prosi sa shegen, ker rezhe: gospod vkashi shegnati; mafhnik na to rezhe: gospod naj bo v' tvojimu serzu, inu v' tvojih vustih, de vrednu, inu spodobnu njegov evangeljum osnanish, v' imenu Ozheta, Syna, inu S. Duha. Amen.

Med petjam, ali branjam evangelja, vernu ludstvu gori vstane, inu itoji, sa nasnanje dati svojo perpravleno volo, dopolniti, kar je v' evangelju sapovedanu, zhe je treba tudi vmreti sa vero; tudi se sa njo na nevarnost shiv-

len-

lenja potegniti ; v' nekadanjih zha-
fih so vojshaki med branjam
Evangelja mezhe sderli, inu taku
super Sourashnike vere stali.

14.) Po evangelju pride spos-
nanje vere ob nedelah, inu enka-
terih prasnika, v' beledah enkol-
ku dalhi kakor apostolska vera,
katero fizer kristiani molio, v'
sebi ravnu to ; le is nekaterimi
perstavki, inu raslozhki zhes kri-
vovere, katere so nekadaj zhes
eno, ali drugo resnizo vere vltale.
Kader se od besede, mesu po-
stavfhe govori, se savolo preve-
like milosti boshje, v' tej skriv-
nosti rasodete, kolenu perpogne ;
ima pak ta glas.

*Verjem v' eniga samiga Boga,
ozheta vfigamogozhniga, stvarnika
nebes, inu semle, vseh vidnih, inu ne-
vidnih rezhi. Inu v' eniga Gospoda,
Jesusa Kristusa, Synu boshjiga edi-
norojeniga, kateri je rojen is ozheta*

od

od vekomaj, kateri je Bog od Boga, luzh od luzhi, pravi Bog od praviga Boga, kateri je rojen, inu ne sturjen, kateri je is ozhetam vred eniga bitja, skusi kateriga so vserezhi stvarjene; kateri je savolo nas zhlovekov, inu savolo nashiga isvelizhanja is nebes pershal (tukaj sekolenu perpogne) inu skusi S. Duha is Marie Divize mesu na se usel, inu zhlovek postal. Tudi krishan bil sa nas pod Ponziam Pilatusham, terpel, vmerl, inu v' grob poloshen, inu je na tretji dan vstal od smerti po besedah pismov, inu je gori shal v' nebesa; sedi na desnizi ozheta; inu bo supet pershal s' zhastjo soditi shive, inu mertue inu njegoviga krajlestva ne bo konez. Verjem v' S. Duha, Gospoda, inu oshivlauza, kateri od Ozheta, inu Syna ishaja; kateriga is Ozhetam, inu Synam vred, inu enaku molimo inu zhastimo, kateri je skusi preroke govoril. Verjem zerku, eno, sveto katolsko, inu apostolsko, sposnam en kerst k' odpushtanju grehov, inu zha-

kam gorivstajenje mrtvih, inu na prihodno shivljenje. Amen.

15.) Po sposnanju vere je v nashimu kraju dobra, inu hvalevredna navada, de ob nedelah, inu sapovedanih prasniki, per sjutrajnimu, inu velikimu opravi-
lu se dershi pridiga, ali se boshja beseda raslaga; kjer je ta navada, naj bo dershana, kjer ni, naj bo vpe-
lana. Navada taka je savolo starosti zhasitliva, dokler od njej she spo-
min ituri S. Justin Marternik v drugih bukvh, inu tudi S. Ci-
prian fhkof v' popisovanju shiv-
ljenja S. Zesaria na 14. postavi;
kar poterdi Orleanfku sberalisthe taku: Mashnik ima po, med ma-
lho dershani pridigi ludstvu opo-
minovati, de po apostolskimu go-
ripostavlenju svoje molitve k' Bo-
gu oberne - po tem bo offer doli
poloshen. Inu Papefh Benedikt

ta XIV. v' bukvah od offra S. Mashe taku pishe na 7 postavi. Tudi v' lashki desheli je taku navada, de tajsti Fajmoshtri, kateri shelijo svoji dolshnosti sadoosti sturiti, ob prasniki per farski mashi po S. Evangelju besedo boshjo svojim ouzam osnanujejo. To je dobru savolo veliku lenih, inu sanikernih kristianov, kateri bi is eno fuho mashe sadovolni bli, inu sa podvuzhenje nizh nemarali; taku po njih more biti vender kakushna beseda obleti, katere se S. Duh poslushi, njih serze sadediti, inu k' bolshimu shivlenju sbuditi.

Po Pridigi se obude tri zhednosti, vera, vupanje, inu lubesen. Te zhednosti obuditi vezhkrat v' shivlenju, je sledni kristian pod grehami dolshan; pastirji duhovni imajo satorej dolshnost, te ver-

nim naprej moliti. Vofhiti bi bilu, de bi se enake besede povsod spogale, de bi verni te tudi is glave snali.

Mafhnik pride supet k' altarju, se oberne inu posdravi ludstvu: *gospod s' vami!*

Slu. Inu is tvojim duham.

IV. P o s t a v a.

Od offruvanja.

I.) Mafhnik sapoje glasnu; *Oremus*, to se rezhe: *molimo*, ter bere is mafhnih buku offruvanje is mafhe tistiga prasnika, ali dneva, per mafhi od S. resh-niga telefa taku: *Mafhnik go-spoda bodo Bogu kadilu offruvali, inu kruh, sato bodo sveti svojimu Bogu, ter nebodo madeshvali njega ime. Alleluja.* Ker je offruvanje en brihtni dejl ma-

she

she, se is sgonzam snamenje da, inu ludstvu je k' merkanju opominvanu, kakor le tudi sizer per mashi per takih imenitnih dejlah vezhkrat godi. Odgerne kelh, ter ga na desno stran postavi; vsame doli pokrivalzo, (*pala*,) prime v' roko skledizo, (*patena*,) na kateri se hostia snajde, inu proti krishu povsdigne, rekozh: *Vsami gori sveti Ozha, vsigamogozhni vezhni Bog, ta prezhisti offer, kateriga jest, tvoj nevredni slushabnik offram tebi; mojmu shivimu, inu pravimu Bogu, sa moje pregrehe samere, inu saniker-nosti, katere so bres shtevila; tudisa vse prizheozhe, inu sa vse verne kri-stiane, shive, inu mertve, de bomo jest, inu oni skusi ta offer isvelizhanje, inu vezhnu shivljenje dosegli. Amen.*

Po tim masnik vlije v' kelh vinu, inu nekatere kaple vode noter kane, k' snamenju, de se je boshja natura is zhloveshko

sdu-

sdrushila, inu de is odperte strani po njega smerti je kri, inu voda vun tekla, moli sraven taku: Bog, kateri si zhloveka na zhudno visho v' visokimu stanu vstvaril; inu padivshiga she prezhudnishi vsdignil; dodejli nam skusi skrivnost vode, inu vina de bodemo boshje nature tigajstiga dejleshni, kateri se je otel nashe nature dejleshniga sturiti, Jezus Kristus, Syn tvoj, gospod nash, kateri s' tabo shivi, inu krajluje v' edinosti S. Duha, Bog od vekomaj, do vekomaj. Amen.

Vsame kelh, inu ga enu majhinu povsdigeozh pravi: offramo tebi, gospod kelh isvelizhanja, inu profimo tvojo milost de tajsti pred oblizhje tvoje boshje svetosti kakor en prijeten duh, sa nashe, inu zeliga svejta isvelizhanje gori pride. Amen.

V' stari savesi, tud per zerkve sazhetku je ludstvu kruh, inu druge dari per offruvanju k' altarju per-

perneflu, fkusi to so bili mahn-
niki isdershani, kar je zhes to osta-
lu, se je sa potrebe zerkve ober-
nilu, inu vbogim dalu. Offer ta-
kih vshitlivih darov se je pernefel
Bogu k' sposnanju njegoviga go-
spoltva zhes vse, ker vse od nje-
ga pride; taku se spodobi, de is
Mahnikam fklenjeni Bogu dusho,
telu, inu vse kar imamo Bogu
stvarniku, inu Jesusu odresheniku
is hvaleshnosti offramo. Mahn-
nik se en malu perklone, inu moli:
*Mi stopimo pred tebe v' duhu ponish-
nosti, inu is shalosti potertim serzam;
vsami nas gor gospod, inu dodejli
nam, nasho donashno daritvo pred
tvoje oblizhje taku pernesti, de bo te-
bi dopadlo, gospod Bog. Potler
krish zhes offrane dari sturiozh
rezhe: Pridi posvetzhvavez, vfiga-
mogozhni vezhni Bog, ter posveti +
ta dar, tvojimu svetimu imenu per-
pravlen.*

2.) Per peti mafhi, ker duhovni streshejo, se pokadi is kadilnizo vinu, inu kruh, k' timu snamenju, de bode en dober duh k' isvelizhanju zele zerkve rasfherjen; se vkadi per leti perloshnosti tudi prizheozhe ludstvu, ker to vkupej sbranu zerku boshjo, inu gmajno Svetnikov pomeni.

3.) Mafhnik na to roke, inu perlte vmije, de je vsaki madesh odpran; njemu pak, inu vsm prizheozhim je ta shEGA navuk, kako imajo vsi od madesha grehov zhisti biti, kateri offer S. Mafhe offrujejo. V' stari sagesi so se Mafhniki, inu ludstvu is fkerbjo ozhishovali, preden so shivino saklali Bogu, kaku zhisti imajo kristiani biti, kadar nedolshnu jagne per S. Mafhi Bogu offrajo? Med vmivanjam rok moli mafhnik 25 Davidov psalm taku:

V'

V' nedolshnosti bom roke umival, inu tvoj Altar obdjal, o Bog, de poshlushnam glas tvoje hvale, inu osnanujem vse zhudeshe tvoje. O Bog, lubim lepoto tvoje hishe, inu prebivalshe tvojiga velizhastva. Nepogubi mojo dushe is hudobnimi, o Bog, inu nevmori me is kervi shelnimi; kjer je kriviza v' njih rokah; inu njih desniza polna darov. Jest pak ozhem v' nedolshnosti shiveti; reshi me, inu vsmili se zhes mene, na pravimu potu stoji moja noga, v' sberalishih bom te hvalil, gospod, zhast badi Ozhetu, Synu, inu S. Duhu; kakor je bilu v' sazhetku, sdaj, inu vsaki zhast, inu od vekomaj do vekomaj. Amen.

Po tim se na fredi Altarja nisku perklone, ter moli taku:

Vsami gori, S. Trojiza, ta offer, kateriga tebi offramo, sa spomin terplenja, vstajenja, inu v' nebohoda Jesusa Kristusa gospoda nashiga, inu na zhast S. Marie, vselej Divize, S. Janesa Kerstnika, S. S. Apostelnov Petra, inu Paula, tih inu vsih drugih
Svet-

Svetnikov; naj bo njim k' zhaſti, nam
pak k' isvelizhanju; naj proſio v' ne-
beſih ſa naſ, katerih ſpomin na ſemli
obhajamo, ſkusi ravnu tigajſtiga Kri-
ſtuſa, goſpoda naſhiga. Amen.

4.) Maſhnik kuſhne Altar, ſe
oberne proti ludem; inu rezhe:
orate fratres; to je: molite bratji!
de moj inu vaſh offer prijeten poſtane
pred Bogam Ozhetam vſigamogozhnim.
ſlu. Odgovori v' imenu vſih pri-
zheozhih: Naj vsame gori goſpod
offer is tvojih rok ſa ſahvalo, inu zhaſi
ſvojiga imena tudi k' naſhimu pridu.
inu zele ſvoje ſvete zerkve. Maſh-
nik rezhe: Amen.

5.) Po tim maſhnik tihiu moli
molitu, katera je ſa ta god, ali
dan poſtavlena, bi ſe snala imeno-
vati ſkrivna, ali ſamotna; ta po-
meni, de ſe je Jeſuſ en zhaſ pred
terplenjam perkrival, inu v' ſamoti
bil. Sa praſnik S. reſhniga teleſa
je ta molitu: *Proſimo, goſpod! do-*

dej-

nam dejli tvoji zerkvi darove edinoſti, inu
s' ne miru, kateri ſe nad tim tebi offranmi
ſemli darovami v' ſkrivnoſti rasodevajo.
Kri- Skusi naſhiga goſpoda Jeſuſa Kri-
ſtuſa, kateri s' tabo ſhivi, inu krajluje.

ſe Od Predgovorja k' jedru Ma-
the: ſhe Præfatio.

6.) Præfatio, predgovor je enu
vpelovanje k' timu, kar je nar
brihtniſhi S. Maſhe; ena viſoka
nim hvala preſvete Trojize je, per ka-
pri teri ſe ludji is angeli, zerku na
pod ſemli is zerkujo v' nebeſih sdru-
haſhi ſhi, inu is enim glaſam poje Bo-
du gu angelſku petje, ſvet, ſvet,
aſh- ſvet je goſpod Bog armad; ter
noli pomeni zhaſti polni noterhod Je-
ali ſuſa v' meſtu Jeruſalem na zvetno
no nedelo, kakor ſe bere v' Evan-
po gelju S. Math. na 21. p. Ker
red ſo ludje, ſpred, inu ſadaj gre-
oti deozhi vpili: hoſana Davidovimu
eſa ſynu, hvalen bodi, kateri pride
do v' imenu goſpoda.

Ta-

Takih predgovorjov je vezh, po tim kakor so prasniki; en na rojstvu isvelizharja, njega rasglasov, v' postu, od S. Krisha, v' velikinozhi, v' vnebohodu, Vinkush-tih, od S. Trojize, Matere boshje, S. S. Apostelnov, sadnizh en vsak-danski, tudi per mashah po mertvih navadni. Postavim tukaj eniga, inu fizer od S. Trojize, kateri se tudi fkoraj ob vsih nedelah fkusi lejtuz rezhe.

Sazhne *mashnik* is temi besedami: *per omnia secula seculorum*: to je od vekomaj do vekomaj.

Slu. odgovori *Amen.*

Mash. *Dominus vobiscum.* Gospod s' vami.

Slu. *Et cum spiritu tuo.* Inu s' tvojim duham.

Mash. *Sursum corda.* Na kvishku serza.

Slu. *Habemus ad Dominum.* Imamo jih k' Bogu.

Mash-

Mash. Gratias agamus Domino Deo nostro. Hvalimo gospoda nashiga Boga.

Slu. Dignum et iustum est. Spodobise, inu dolshnost je.

Mash. Res je, spočobnu, inu dolshnost, prav inu dobru; de tebi hvalo dajemo vselej inu povsod, sveti gospod, vfigamogozhni Ozha, vezhni Bog; kateri si is tvojim edino-rojenim Synam, inu S. Duham en Bog, en gospod ne v' edinosti ene pershone, temuzh v' Trojizi eniga bitja. Sakaj kar po tvojimu rasednju verjemo od tvoje zhasti, to bres vfiga raslozhka od Syna tvojiga, to od S. Duha verjemo; de v' pravimu, inu vezhnimu Bogu v' kateriga verjemo, tri resnizhne pershone, inu enu edinu bitje, inu enaku velizhastvu molimo, katerimu hvalo dajejo angeli, inu arhangeli, Kerubini, inu Serafni, ter ne neha-jo, vsaki dan hrup gnati, inu is enim glasam rezhi: svet, svet, svet

gospod Bog Sabbaoth, nebesa, inu
sem la je polna tvoje zhaſti: hoſana
na viſokosti; zheſhen bodi, kdor
pride v' imenu goſpoda; hoſana na
viſokosti.

V. P o ſ t a v a.

Od jedra Maſhe. Kanon.

1.) *Kanon*, maſhe jedru, je
en ſapopadek po verſti gredeozhih
molitov, kateri od ſdaj noter do
konzhanja vſhitja, ali obhajla, ſe
vſaki dan enaku od beſede, do
beſede ſgovori, ſvunaj enkaterih
perſtavkou ob enkaterih velikih
praſnikih.

2.) Maſhnik ſe perklone, inu
ſazhne moliti: *Tebe tedaj, zheſ*
vſe dobrotlivi Ozha ſkusi Jeſusa
Kriſtusa, Syna tvojiga, goſpo-
da naſhiga ponishnu proſimo;
(ſdaj kuſhne Altar, ter zheſ offer
tri kriſhe ſturi) de gorivſameſh,
inu

inu posvetish te ponudbe † te dari †
te svete bres madesha posvetke †
Ti trije krishi pomenio, de je bil
Jesul v' smert isdan; enkrat od
svojiga nebeshkiga ozheta, kateri
je njega sa svejta odrefhenje dal,
enkrat od sebe lamiga, kateri je sa
nasho odkupshino svoje shivljenje
ponudil; inu v' tretji isdan, od
Judesha Judam, od tih Pilatushu,
moli naprej: katere tebi pervizh
darujemo sa tvojo S. katolshko zer-
ku, de njej mir dash, njo varujesh
v' edinosti ohranish, inu vishash
po zelimu svejtu; sraven tudi
sa nashiga Papesha N. inu na-
shiga Shkofa N. inu nashiga Ze-
sarja N. inu sa vse, kateri se
prave, katolshke, inu apostolske
vere dershe.

Skusi to molitu mashnik Boga
profi, de bi svojo sveto zerku
ohranil, inu mnoshil, moli sa nar
perviga pastirja na semli. Pape-
sha

sha, svojiga škofa, de bi frezhnu, inu brumnu Kristulovi zerkvi naprej štala, inu njegove ovzhize pašla; tudi sa nar vikshiga deshelskiga oblastnika, per nal svetliga zesarja, de bi, sa kar so oblastniki od Boga postavljeni, podloshne zhašnu polrezhaš, inu en lubesnivi varh njegove zerkve bil. Navada sa deshelske oblastnike per mafhi moliti je v' štari zerkvi she bla, kakor Tertulian v' drugimu stolejtju pishe na Skapula 2. p. *Offrujemo sa isvelizhanje zesarja*; tudi Tredentinšku sberalish v' 24. fedenju 20. p. k' timu opominuje.

3) Mafhnik šturi spomin sa shive, inu rezhe: *spomni se Bog na tvoje slushabnike, inu slushabnize*; tukaj roke vkup dersheozh Boga vezhnu vsmileniga profi sa tajste shive, sa katere posebaj

ma-

mašho offrati misli, tudi sa druge, moli naprej: inu sa vse, kateri so tukaj v' prizho, katerih vero ti posnash, inu brumnost vidish, sa katere tebi offramo, ali kateri tebi offrojo ta hvalni offer sa se, inu sa vse svoje, sa odreshenje njih dusa, sa isvelizhanje inu sdravje njih teleša, inu k' tebi vezhnimu, shivimu, inu pravimu Bogu svoje shele poshilajo.

De bi proshna Mašnika she tudi skusi proshno Svetnikov podperta, vezhi mozh dobila, klizhe na proshno Svetnikov, is katerimi smo sdrusheni skusi eno sveto gmajno. Sklenjeni skusi gmajno, inu spomin dersheozhi narpopred zhašтите vselej Divize Marie, Matere našiga Boga, inu gospoda Jezusa Kristusa; pa tudi tvojih S. S. Apostelnov, Petra, inu Paula, Andreja, Jakopa, Janesa, Tomasha, Jakoba, Filipa, Jerneja, Mateusha, Shimna, inu Tadea, Lina, Kleta, Klemen, Ksi-

sta, Kornelia, Zipriana, Lourenza, Krisogona, Janesa, inu Paula, Kosma, inu Domiana, inu vseh tvojih Svetnikov; daj nam skusi njih sajlusjenje, inu proshne, de bomo v' sa vetju tvoje pomozhi povsod obvarvani skusi Kristusa gospoda nashiga. Amen.

4.) Maslnik dershi roke zhes offran kruh, inu kelh. Poloshenje rok na offer pomeni, de se shelimo is offram sdrushiti, dusho, inu telu is Kristusam vred sa boshjo zhasht, inu grehov odpushtanje offrati, taku is Kristusam zhashtilivi biti. Med tim moli te besede: Proshmo te tedaj, gospod, vsami gori milostlivu ta offer, kateriga mi tvoji hlapzi tebi pernesemo, inu kateriga s' nami tvoja zela hisha pernese; dodejli nam nashe dneve v' tvojimu miru preshiveti; varuj nas pred vezhnim pogublenjam, inu sturi de bomo med tvoje isvolene shteti. Skusi Kristusa gospoda nashiga. Amen.

Sdaj

Sdaj maslnik roke k' sebi potegne, offer kruha, inu vina petkrat prekrisha; leto pomeni, de je Jესuś na pet pozhutkih terpel, fkusi pogled, ker so njega obras sakri-vali, fkusi vřhela, is katerimi je posmehovanje, inu preklinovanje řhlifhal, fkusi pokuś v' vultah, inu jesiku, v' řvoji řheji is shol-zam, inu řesiham napajan, fkusi poduh, řnajdeořh ře med gerdo řadergo, is řmerdlivimi pluńki ometan, fkusi obřhutenje, nevimi-lenu bit, na rokah preboden, mo-litu pak je ta: *Daj, řrofimo te o Bog, de bo ta dar vef řosřvetřhen + vset +, poterden +, řesřnizhen, inu řrijeten, de nam bo řspremenjen v' te-lu +, inu kri + tvořjiga řrelubiga řřyna, řgospoda nařřhiga řřesusa Kri-řřusa.*

Od

*Od posvetzhenja, ali shegnanja
offra.*

5.) Sdaj vsame Maschnik kruh, ali hostjo med perste, shegna, isrezhe besede; is katerimi je Jesus sam kruh v' svoje presvetu telu spremenil, perklone se, inu povsdigne: taku tudi sturi is kelham, le perklone, povsdigne; poklekne spet, kar she po tim vezhkrat sato sturi, ker je tam she prizheozh pravi Bog, kateri more molen biti. Povsdigvanje pomeni, de je bil Jesus Kristus na S. krishu na gori golgota povikshan, inu je na njemu sa naš vmerl. Maschnik pak v' Jesusovinu imenu govori taku: kateri je ta dan pred terplenjam v' svoje svete, inu zhasitlive roke kruh vsel, je vsdignil ozhi pruti nebu k' tebi svojimu vfigamogozhnim Ozhetu, je tebe sahvalil, je posvetil † raslomil, inu svo-

jim

jin Jogram dal, rekozh: vsamite, inu jejte, sakaj to je moje telu.

Ravnu taku je po vezherji usel ta prezhudni kelh v' svoje svete, inu zhastitlive roke, je tebe supet sahvalil, ga je posvetil + inu svojim Jogram dal, rekozh: vsamite, inu pite is te vfi; sakaj ta je kelh moje kervi, nove, inu vezhne savese, skrivnost vere, katera bo sa vas, inu sa njih veliku prelita k odpusthanju grehov. Leto, kader koli bodete sturili, k' mojimu spominu sturite. Po tih srezhenih besedah ni kruh vezh kruh, vinu ni vezh vinu, ampak pod obedvema podobama pravi shivi Bog, inu zhlovek, Jesus Kristus, druga pershona v' S. Trojizi, is boshjo, inu zhloveshko naturo. Ter to se tolikukrat sгоди, kolikorkrat mafhnik S. Mafho opravi, sato je Jesus sadnizh rekal: leto kolikorkrat kol bodete sturili, k' mojimu spominu sturite.

Po

Po dopernešenimu spremenenu kruha, inu vina, po povsdigovanju svetiga rešniga telefa, inu kervi Jesufove, sposnamo is lubesni prepolnim ferzam, nesapodljivo milost boshjo, fkusi katero je naf sam boshji Syn fkusi svoje nar britkišhi terplenje na S. krishu rešhil; grehov odpusthanje nam dobil, od vezhniga pogublenja odkupil, nebefa nam odperl. Odtod je postala brumna navada, med povsdigvanjam na perfi terkati; Bog daj, de bi se leto nigdar is navade, temuzh prav is ferza sgodilu!

6.) Po shegnanju dershi mafhnik pavz, inu kasavez vkup, dokler S. rešhnu telu nesavshije, inu perste neoplakne, de bi se kaka majhina drobtinza med persti tizheozha neotrefla, moli pak taku: *po timu povelu tedej obhajamo, o*

gospod! mi tvoji hlapzi, inu tvoje
svetu ljudstvu spomin prejetiga ter-
plenja, od smerti, vstajenja, inu zha-
stitiga vnebohoda ravnu tiga Kristusa
Syna tvojiga, gospoda nashiga; inu
offramo tvojimu prezhudnimu veli-
zhastvu od tvojih darov ta zhisi dar
† ta sveti dar † ta dar bres madesha
† sveti kruh vezhniga shivlenja † inu
kelh vezhniga isvelizhanja †.

Se sturi pet krishov; leti ne-
pomenio kaku shegnovanje s' no-
vizh, zhimu bi to bilu? pazh sa-
stopiti dajo, de skusi krish, inu
smert Jesufovo je ves shegen na
svejt perfhal; ti pet krishi pak
pet ran Jesufovih pomenio.

Po tim mashnik Boga prosi re-
kozh: Sturi se vredniga na te dari
is milostlivim, inu potolashenim o-
blizhjam pogledati, inu jih gorivseti.
Kakor si se vredniga sturil s' dopada-
jenjam gori vseti dari tvojiga hlapza
pravizhniga Abelna, inu daritvo na-
shiga ozhaja Abrahama, inu sveto
da-

daritvo , inu offer bres madesha , kateriga je tebi daroval tvoj veliki duhovni Melhisedek.

V' stari savesi so brunni flushabniki boshji tudi kruh Bogu darovali ; ta je pa le prepodoba bil angelskiga kruha nove savese ; se tedej is to molitujo Bog prosi , de , zhe je njemu prepodoba v' stari savesi v' golimu kruhu dopadla , naj nad resnizo v' shivimu kruhu njegoviga lubiga syna sa nashe odreshenje , sa tolkaj vezhi dopadajenje ima . Po tim se Maschnik globoku perklone , inu moli naprej : *Ponishnu te profimo , vfigamogozhni Bog , rezi pernesti te dari skusi tvojiga svetiga angela na tvoj visoki Altar pred tvoje boshje velizhastvu , de vfi , kolikor nas bo delejshnih tiga altarja , inu savshilu presvetu telu + inu kri + tvojiga Syna , bomo napolneni is vso nebeshko dobroto , inu gnado , skusi ravnu tistiga Kristusa gospoda nasshi-*

ga-

ga † *Amen.* Per ti molitvi Mas-
nik altar kufhne; ta dva krisha
zhes telu inu kri Jesufovo pome-
nita, de je Iesuf kervavi pot po-
til, fhe vezh kri tekla v' njega
terplenju; inu ta tretji krish je
fpomin njegoviga ponishanja na
vertu, ker je padel na fvoj obrat
na semlo, inu molil.

Spomin sa mertve.

7.) Sdaj se fturi fpomin sa du-
fhe v' vizah sadershane. Dokler
S. Masha fkusi saflushenje Je-
susa mozh grehe sbrifati ima, se
fkusi njo veliku vezh samore per-
krajshanje, ali doli pufhenje po-
korjenja, katerimu fo dushe v'
vizah fkusi boshjo pravizo pod-
vershene, fprofti; kar S. zerku
v' Tredentinskimu sberalifhu v'
25. fedenju, ker od viz govori,
vuzhi: *dusham v' vizah sadershanim*

sna

sna skusi vernih brunnost pomagatu biti: slasti pak skusi prijetni offer Altarja, to, kar je skusi nesapisni navuk Apostelnov poterjenu. Ta spomin se pak taku sgovori.

Spomni se tudi gospod na tvoje slushabnike, inu slushabnize, mafhnik tukaj is vkup dershanimi rokami se na enkatere posebej spomni, kateri so pred nami tje shli is snamenjam vere, inu v' miru pozhivajo. Prosimo te, o Bog, de te, inu vse, kateri so v' Kristusu saspali, denesh v' kraj hladu, luzhi, inu miru. Skusi ravnu tistiga Kristusa gospoda nashiga. Amen.

Ne opostimo tedej, sa verne dushe moliti, inu offer S. Mafhe sa njih Bogu ponuditi, de se Bog zhes njih vsmili, inu njegova vola, katera je, de dusham pomagamo, spolni.

8.) Mafhnik se na persi vdari, inu sa se, inu vse prizheozhe

pro-

prosi, de bi bli tovarshii vsih isvolenih perdrusheni, taku, ter en malu glasnisthi: Tudi nam greshnikam, tvojim slushabnikom, kateri savupamo na tvoje veliko vsmilenje, dodejli dejlesh, inu tovarshijo s' tvojimi suetimi Apostelnami inu Marternkami, S. Janesam, Stefanam, Matiam, Barnabam, Ignaziam, Alexandram, Marzelinam, Petram, sveto Felizito, Perpetuo, Agato, Luzijo, Nesho, Zezilio, Anastasio, inu vsimi tvojimi Svetnikami; proskimo te, pusti nas v' njih drushbo priti, ne savolo nashiga saslushenja, ampak savolo tvoje milosti, skus Kristusa gospoda nashiga.

Skusi kateriga, ti gospod vse te dobre dari stvarish + posvetish + oshivish + inu jih nam dodejlish. Ti trije krishi tri Kristusove besede na krishu pomenio, te so: Ozha, odpusti njim, Bog sakaj si mene sapustil? v' tvoje roke perporozhim mojo dusho.

Prime Mafhnik po tim med
prste sveto hostjo, s' njo trikrat
krish sturi zhes odkriti kelh; dva-
krat pak med kelham, inu med
sabo, kelh en malu vsdigeozh.
Tri krishi zhes Kelh so tri ure,
kar je Jesus na krishu shiv visil,
dva druga pak lozhitvo njega du-
she od telefa pomenita, povsdig-
nenje kelha doli fnetje Jesusoviga
mertviga trupla is Krisha snamova;
taku pak govori. *Skusi njega +*
namrezh Jesusa, inu s' njim + inu
njemu + se tebi Bogu ozhetu vfiga-
mogozhninu + v' edinosti S. Duha +
vsa zhost, inu hvala godi.

9.) Mafhnik sapoje, *od vekomaj*
do vekomaj.

Slu. Amen.

Mafh. Molino, skusi isvelizhansko
sapoved opomneni, inu skusi navuk
boshji podvuzheni si vupamo rezhi.
Ozha nash, kateri si v' nebesih; po-
svetzhenu bodi tvoje ime; pridi k'

nam

nam tvoje kraljestvu; sgodi se tvoja vola kakor v' nebesih, taku nasemli; daj nam danes nash vsakodanji kruh; inu nam odpusti nash dolge, kakor mi odpustamo nashim dolshnikom, nepeli nas v' skushnavo.

Slu. Temuzh reshi nas od hudiga.

Mash. Amen.

Ta molitu je nar starishi, inu nar imenitnishhi; ker je sam Kristuf njo vuzhil, sapopade v' sebi vie, kar sa zhast Boshjo, inu prid vernih potrebnu je.

Sdaj vsame mashnik skledizo v' desno roko, katera pomeni kamen na duri pokopalisha pervalen, inu moli dalej: prosimo, gospod! reshi nas od vsiga hudiga, inu perhodniga; inu skus proshno svete inu zhastitlive vselej Divize, inu boshje matere Marie, tvojih S.S. Apostelnov Petra, inu Paula, inu Andreja, inu vsih Svetnikov (tukaj Mashnik

nik is fkledizo se na zhelu inu
persih prekrisha; inu je snamen-
je, de v' nebesih, inu na semli
je fkusi Jesua Kristusa mir do-
polnen; kushne po tim maschnik
fkledizo, fkusi kar se lubesen
ivetih shen, katere so se Jesua
shiviga, inu mertviga dershale,
snamova) govori pa: *daj vsmile-
nu mir v' nashih dnevah, ae bo-
mo is pomozhjo tvoje milosti
vselej od greha prosti, inu pred
vso smoto obvarvani shiveli.*

Is fkledizo sdaj vsdigne hostjo,
odkrije kelh, raslomi S. hostjo v'
tri kosze: inu rezhe: *fkusi ravnu
tistiga gospoda nashiga Jesua
Kristusa, Syna tvojiga, kateri s'
tabo shivi, inu krajluje v' edino-
sti S. Duha od vekomaj do veko-
maj.*

*Slu. Amen; manshi koszhek spu-
sti v' kelh med tremi krishi*

re-

rekozh: mir gospodov † bodi
vselej † s' vami.

Slu. Inu s' tvojim duham.

Mashnik po tim rezhe: ta
smes, inu posvezhba telefa, inu
kervi gospoda nashiga Jesusa
Kristusa nam bodi, ki jo prej-
memo, v' vezhnu shivlenje Amen.
Raslomenje hostie v' tri dejla po-
meni, de je, kakor je Jesus na-
prej pravil, tempel njegoviga trup-
la bil skusi smert rasdert; tri kri-
shi zhes kelh sturjeni, tri dni po-
menio, v' katerih je bil tempel
skusi gorivstajenje supet gorsesi-
dan, kadar se je duha is telefam
lpet sdrushila.

10.) Po tim mashnik perklon-
jen se terzhi trikrat na perfi, ter
rezhe:

*Jagne boshje, kateru grehe svej-
ta odjemlesh, vsmili se zhes nas.*

*Jagne boshje, kateru grehe svej-
ta odjemlesh, vsmili se zhes nas.*

Jag-

*Žagne boshje, kateru grehe svej-
ta odjemlešh, daj nam mir.*

Te bešede so S. Janesa kerst-
nika, kateri po prizhovanju S.
Janesa na 1. p. kader je vidil Je-
susa k' sebi priditi, je savpil:
*Pole, Žagne boshje, kateri svejta
grehe odjemle. Inu S. Peter v' 1.
listu na 1. p. Ne skusi strohlive rezhi
slata, inu srebra ste odresheni, am-
pak skusi drago kri nevmeshaniga, inu
zhistiga Žagneta, Kristusa.* Skusi
te bešede moli mašhnik Kristuso-
vo krotkost, inu poterpeshlivošt
v' terplenju, inu se pomeni, de
je edini boshji Syn podobo hlapza
na se vsel, inu v' tej se je
puštil kakor enu žagne od kervi
shelnih Judov h' klanju na krishu
pelati, le de bi našhe pregrehe
odkupil, inu lubi mir od nebesh-
kiga Ozheta nam dobil.

11.) Sdaj pak sa vrednu prejetje S. reſhniga teleſa inu kervi ſe perpravla maſhnik ſkusi tri molitve, katere niſku perklonjen ſrezhe.

Gospod Jeſuſ Kriſtuſ, kateri ſi tvojim Apoſtelnam rekaſ, moj mir vam puſtim, moj mir vam dam, ne glej na moje grehe, ampak na vero tvoje zerkve, inu dodejli njej dobrotlivu mir inu edinost: kateri ſhiviſh inu krajlujeſh na vekomaj. Amen Sdaj perpeti maſhi, kjer duhovni ſtreshejo, maſhnik Altar kuſhne, ſe oberne pruti pervimu Levitu, ter ga objame, inu rezhe: *mir bodi ſ' ta-*bo; ta pak odgovori. *inu ſ' tvojim duham.* Taku je namrezh Jeſuſ poſdravil ſvoje Jogle, kadar je po gorivſtaju med nje perſhal rekozh: *mir vam bodi.* Skusi to maſhnik vſim mir da, inu ſheli, iſ vſimi v' miru ſhiveti, tudi de bi vſi drugi mirni bili. Potler moli naprej drugo molitu.

Gospod Jezus Kristus, Syn shiviga Boga, kateri si po volji Ozheta, is S. Duham vred skusi tvojo smert svejt k' shivlenju obudil, reshi me skusi tvoje presvetu telu, inu kri od vseh mojih grehov, inu vsiga hudiga, inu dodejli meni, de tvoje sapovedi vselej svesto dershim, inu nedopusti, de bi se kedaj od tebe lozhil, kateri s' ravnu tistim Bogam Ozhetam, inu S. Duham shivish, inu krajlujesh od vekomaj do vekomaj. Amen.

Tretja molitu je ta :

Gospod Jezus Kristus, vshitik tvojiga teleša kateriga prejeti, se jest nevredni zhlovek podstopim, naj ne bo meni k' sodbi, inu pogublenju; ampak naj bo meni po tvoji dobroti bramba, inu sdravje dushe, inu teleša. Kateri shivish, inu krajlujesh s' Bogam Ozhetam v' edinosti S. Duha Bog, od vekomaj do vekomaj. Amen.

Sdaj maschnik poklekne pred S. hostjo njo v' roke vsame, inu rezbe : kruh nebeshki bom prejel, inu bom na gospodovu ime klizal.

Te-

Tedej is ponishnostjo, inu nevrednost sposnajožh se trikrat na perfi vdari, inu med tim rezhe: Gospod nisim vreden, de gresih pod mojo streho, ampak rezi samu s' besedo, inu moja dušha bo posdravlena.

Te belede so vsete is Evangeljuma S. Matheusha 8. p. Ker je tisti verni naprejpostavljeni zhes to Kristus djal; gospod nisim vreden, de ti pod mojo streho noter gresih, temuzh le s' besedo rezi, ter bo moj hlapez osdravlen.

Tedej se masnik is sveto hostio prekrisha, inu rezhe: telo našhiga gospoda Jesusa Kristusa naj obvaruje mojo dušho v' vezhnu shivljenje. Amen. Savshije sveto rešmo telo, po tim pak poklekne supet, ter vsame kelh v' roke rekožh: kaj bom povernil gospodu sa vse, kar mi je dal? svelizhan kelh bom usel, inu kli-

zal na gospodovu ime; na gospoda bom klizal, inu njegovo hvalo osnanil, inu bom reshen od mojih sovrasnikov. Se is kelham prekrisha, inu rezhe:

Kri nashiga gospoda Jesusa Kristusa varuj mojo dusho v' vezhnu shivljenje. Amen. Tedaj savshije sveto reshno kri. Savshitje pomeni pokop kristusoviga telefa, inu sapezhatenje pokopalisha. Sdaj bi mogli obhajani biti, kateri sa S. reshnu telu prejeti perpravleni so; ker je pak mudnu, pred drushbo klezheozhih vernih do Altarja priditi, se vezhi dejl to po mashi godi. Pred vernih obhajilam ta, kateri k' mashi streshe, moli v' njih imenu ozhitno spoved, kakor v' perzhetku mashe; tudi maschnik tajste besede; naj se vsmili i. t. d. potler vsame sveto hostjo is shegnane posode,

kjer

kjer se te hranio Ciborium imenovano is to v' roki rezhe: glejte jagne boshje, kateru svejta grehe prozh jemle. Po tem rezhe trikrat: gospod! nisim vreden, kakor sgorej per obhajlu maslnika, med tim, ti, kateri imajo obhajani biti, se kakor maslnik per svojimu obhajlu na persi terkajo; zhes to maslnik stopi doli od altarja, obhaja verne, per slehernimu rekozh: telo nashiga gospoda Jesusa Kristusa naj obvaruje tvojo dusho v' vezhnu shivljenje. Amen.

13.) Po dokonzhanimu obhajlu vsame maslnik kelh v' roke, inu rezhe: kar simo s' vustmi prejeli, gospod! naj bo s' zhistim serzam savshitu, inu naj nam zhasni dar sa vezhnu osdravilu postane. Enu oplaknilu is majhinu vina popije. Po tim prime s' obema rokama
kelh

kelh, si perste vmije is malu vina,
inu vode, med tim moli taku:

*To je telo, gospod, kateru sim
savshil, inu tvoja kri, katero sim pil,
naj vselej v' mojemu oferzhju ostane,
inu dodejli, da ne bo obene pregrehe
madesh v' meni najden, ker sim is zhi-
stimi, inu svetimi skrivnostmi poshiu-
len; kateri shivish, inu kraljujesh na
vse vezhne zhase. Amen.* Tukaj je

jedru mashe, kanon imenuvanu,
konzhanu; inu maschnik vkupaj
spravla orodje, sa masho potreb-
nu, de je kelh spet taku sagernen,
kakor je bil na Altar pernesen;
po tim se perpogne, stopi na des-
no stran, rezhe ene besede, ka-
tere se obhajlu imenujejo, kakor
v' mashi od S. reshniga telefa is
lista S. Paula na korint II. p.
26. v. kolkokrat kol bodete ta kruh
jedli, inu ta kelh pili, bodete smert go-
spodovo osnanovali, dokler pride:
kdor kol tedej bo nevrednu ta kruh je-

del

del, inu kelh gospodov pil, bo kriv
nad telesam, inu kerujo gospodovo.
Alleluja.

14.) Po tih besedah gre mas-
nik na fredo Altarja, ga kushne,
se okoli oberne, inu posdravi ludst-
vu rekozh:

Gospod s' vami.

Slu. Inu s' tvojim duham.

Se verne k' bukvam, inu rezhe:

Oremus: malimo.

*Mash. Sturi, profimo tebe gospod,
de bomo skusi vezhni vshitek tvoji-
ga Bogstva nasiteni, kateriga zhasnu
prejetje dragiga telefa, inu kervi
tvoje naprej pomeni; kateri shivish,
inu krajlujesh s' Bogam Ozhetam,
v' edinosti S. Duha od vekomaj,
do vekomaj.*

Slu. Amen.

Na to se na fredo Altarja po-
da, ga kushne, ter rezhe k' sad-
nimu.

Gospod s' vami.

Slu. Inu s' tvojim duham.

Te

Te besede pomenio posdravljenje Jesufa Kristusa pruti svojim Jo-gram na sadne, preden je v' ne-besa shal, rezheni, po katerih je perstavil Math. 28. p. *Pole jest sim svami vse dni do dokonzhanja svejta.* Skusi katere besede Jesuf oblubil je, per svoji zerkvi vselej offrati, ter lubleno nevelto nikoli sapustiti.

Po tim poje, ali glasnu rezhe pruti vkupsbranim: *Ite missa est: Pojdite, Massha je konzhana. Shu. Hvala bodi Bogu.*

Pazh je treba, Boga hvaliti, de smo perloshnost imeli, Boga po nashi dolshnosti skusi offer S. Mashe spodobnu zhaltiti, inu nashhe vupanje, sa odpulhanje grehov, inu isvelizhanje vstanoviti. *Besede: pojdite, massha je konzhana*, pak pomenio povele Kristusove na Apostelne, jiti po ze-

limu svejtu, inu Evangelium vsi
stvari osnanovati.

Mafhnik se okoli pruti Altar-
ju oberne, inu na fredi perklon-
jen moli: *Naj tebi, sveta Trojiza*
dopade opravilu moje slushbe, inu
daj, de offer, kateriga sim jest nevred-
ni zhlovek pred ozhmi tvojiga veli-
zhastva daril, tebi prejeten, meni pak,
inu vsm, sa katere sim ga offral, sku-
si tvojo milost k' odpushanju grehov
bo. Skusi Kristusa gospoda nashiga.
Amen.

Mafhnik Altar kushne, vsdig-
ne roke, kakor de bi v' nebela
po shegen shal, potler se oberne
rekozh: *Poshegnaj vas vsigamo-*
gozhni vezhni Bog, Ozha, Syn,
inu S. Duh †.

Slu. Amen.

Shegen Mafhnika Kristusov
shegen pomeni, kateriga je v' ne-
bogredeozh dal Apoffelnam, inu
drugim vernim, od kateriga pifa-
nu

nu stoji per S. Luk. 24 p. *Je svoje roke vsdignil, ter je njih shegnal, inu po tim, ker je njih shegnal, se je od njih lozhil, inu v' nebo shal.* Tudi sna prihod odshalovavza S. Duha pomeniti, is katerim so bili Apostelni, deset dni po tim, o Vinkushtih napolneni.

Sadnizh se Maschnik oberne na levo stran, inu pravi: *Gospod s' vami.*

Slu. Inu s' tvojim Duham.

Ter sazhne evangeljum vezhi dejl S. Janesa, od sazhetka perve postave brati sato, ker se tam fkrivnost, vzhlovezhenja syna boshjiga, inu nashiga odreshenja ob kratkim rasodene; ter she tudi pomeni, de so Apostelni po prejetimu S. Dubu, rozhnu bres strahu shli pridigovati Jesufa tiga krishaniga.

Mash-

*Mash. Sazhetik S. Evangelja po spisu
S. Janesa.*

Slu. Zhašt bodi tebi gospod!

*Mash. Snamva Altar is krisham † inu
sazhne.*

V' sazhetku je bila beseda, inu beseda je bila per Bogu, inu Bog je bila beseda. Ta je bila v' sazhetku per Bogu; vse je skusi njo sturjenu, inu bres nje ni nizh sturjenu, kar je sturjeniga. V' njej je bilu shivlenje; inu shivlenje je bilu luzh ludi, inu luzh v' tami sveti, inu tama njo ni sapopadla. Je bil od Boga poslan en zhlovek, katerimu je bilu ime Janes; ta je pershel k' prizhovanju, de bi prizhoval od luzhi; de bi vsi skus njega vervali. On ni bil luzh, ampak de bi od luzhi prizhoval; ta je bila ta prava luzh, katera vsakiga zhloveka rasvetli, kateri na svejt pride; je bila na svejtu, inu svejt je skus njo sturjen bil, inu svejt njo ni sposnal; je pershla v' svoje lastine, ter ti njeni njo niso gori vseli. Koliker kol pak njih je njo gorivselu, je njim oblast

da-

dala, de bi boshji otrozi postali; tim, kateri v' njej ime verjejo; kateri niso is kervi, tudi ne is vole mesa, tudi ne is vole mosha, ampak is Boga rojeni. (sdaj se desnu kolenu perpogne) Inu beseda je mesu postala, inu med nami prebivala, inu mi smo njeno zhas vidili, zhas kakor edinorojeniga od Ozketa, polno gnade, inu resnize. Slu. Hvala bodi Bogu.

Ta dejl S. Evangelja se v' sadnizh rezhe, ker je en sapopadek pervih resniz nashe vere, sakaj govori od boshjih pershon; od ozketa kakor Stvarnika, od Synu vzhlovezheniga, inu od luzhi S. Duha posvetzhovavza.

Tukaj imash, kerfhanfski Vernik! kratku raslaganje S. mashe, tiga nar imenitnifhiga duhoufskiga opravila na semli. Obhajaj tedej leta strashni, inu previfoki offer s' vfo vero, vupanjam, inu lubesenjo proti tvojimu tako dobrot-

livimu Jesusu, de kateriga tukaj pod sagrinalam podob kruha, inu vina skritiga molish, tigajstiga od oblizhja rasodetiga v' njega velizhstvu viditi, inu vezhnu vshivati, vreden postanesih.

Od vunpostavlenja S. reshniga telefa.

Po shegi, inu naprejpisanju S. zerkve bi se fizer S. reshnu telu ne imelu drugikrat sa ozhitnu molenje vunpostaviti, kakor ob prasniku S. reshniga telefa inu njega olmino; ob molenju skusi shitirideset vur: ob zhasu kuge, vojke, inu drugih ozhitnih, inu velikih potreb; vender se to per nas sdaj vezhkrat godi. Bog daj, de bi se vselej ref S. reshnimu telefu, tajsta zhast, inu hvala skasala, katera je Jesufove lubesni proti nam, inu nashe hvaleshnosti
pru-

pruti njemu vredna. Kadar Masnik is S. refhnim telefam shegen da, domiflujte fi, de Jefus Kriſtus fam is i vojo ſveto, inu mo- gozhno roko val shegna; inu to ſe sgodi pod snamenjam S. Kri- ſha, v' katerimu je vſe naſhe vu- panje, inu veſele, kakor govori S. Paul v' liſtu na korint. 2. p. *Niſm miſlil, de med vami kaj vem, kakor Jeſuſa, inu ſizer tiga krisha- niga.*

VI. P o ſ t a v a.

Od ozhitnih ſheg, ali, zeremoni per maſhi navadnih.

1.) Per Adventnih, inu poſt- nih maſhah ſe gloria, to je zhaſt Bogu na viſokosti vun pulti, ſa- kaj te ſo vezh pokurne, kakor hvalne, inu veſele maſhe; ſe tu- di ne rezhe, *ite miſſa eſt, poj- di-*

dite, konzhana je masha, temuzh mashnik se proti altarju oberne, ter rezhe: *benedicamus Domino*, to se pravi: posvetzhujmo gospoda.

2.) V' drugih nedelah skusi lejtü se takrat bukve sa nedel'ski evangeljum brati, na levo stran preneso, kadar savolo kakiga tajsto nedelo padivshiga prasnika se je prvi evangeljum od tiga brati mogel; to kar se ob predprasniki, kvaternih dnech, inu vsak dan v' poltu godi, kadar se tajste dni masha od svetnika bere.

3.) Od prenesenja prasnika ali godu. Kadar prasniki, ali godeniga Svetnika, ali Svetnize na en dan pade, ob katerimu je she drugi prasniki savolo zhafa, se majnshi prasniki na eni drugi dan preloshi, ob katerimu se, kar masha, inu zerkvene molitve sadene,

ob-

obhaja. Zeli prasniki is dolshnostjo, Mashe fhlfhati se po beli nedeli she le obhaja, kader Prasniki S. Joshafa padeozh na dvetnajsti dan Svizhana, inu prasniki osnanenja Marie Divize, kateri se na pet, inu dvajseti dan ravnu tistiga Mefza obhaja, na veliki petek, ali veliko Saboto pride.

4.) Mashe sa mertve imajo to shego, de psalm 42, kateriga tizer masnik doli pred Altarjam is flushabnikom moli, se v' nje vunpusti, de se Altar, svunaj per offruvanju ne kadi. *Zhasť bodi Bogu na visokosti se nerezhe, ne vera po evangelju, inu de se sadnizh na mestu: pojdite, konzhanaj je masha, pravi: naj pozhi vajo v' miru; shengen le ne da, temuzh is evangeljam S. Janesa se masha fklene, take mashe ima zerku v' navadi, le ponishnu, inu shalostnu opravlati.*

[zher-

Zherna Mafha po naprej pisanih fheg se na sme sploh v' delavnih dni opraviti, le na smertni dan merlizha je is zhernim plajsham mertvafhka Mafha perpushe-na, pak nikol v' sapovedenim prasniku, takrat se tajsta na en drugi dan prestavi, kakor kol Mafha is drugim farbam tudi ravnu to mozh posede, kakor is zherno. Po mertvafhki Mafhi pak Mafhnik mafhni plajsh flezhe, inu oblezhe ta veliki plajsh, kateri se po latinsku imenuje: *Pluvial*, inu Pefem po mertvih poja, *Libera*, to je: *reshi me gospod od vezhne smerti*, moli ozha nash, med katerim vkadi mertvafhko trago; po tim rezhe: *reshi o gospod du-sho tvojiga slushabnika ali slushabni-ze N. od vse vesi sadolshenja, de ob zhasu gorivstajenja, med Svetnikami inu isvolenimi sbuden, shivi skusi Kristusa gospoda nashiga. Amen.*

*Dodejli njemu vezhni mir gospod!
Inu vezhna luzh naj mo svet.
Naj pozhiva v' miru. Amen.*

Od Prozesje.

6.) Pet prozefi je od zerkve naprejpisanih; kakor profhlive na dan S. Marka, inu v' krishovimu tednu; inu ena zhaſtitliva na prasn timer S. refhniga telef.

Vernu ludſtvu ſe vkup ſnjide, krish ſe neſe naprej, ſa tim ima ludſtvu v' lepimu redu jiti, po katerim gredo nar mlajſhi nar naprej, potler ti, kateri ſo fredne, na ſadne kateri ſo poſniſhi ſtaroſti. Na fredi maſhniki, pojezhi litanie vſih Svetnikov, ali molezhi Roſhenkranz; na ſadne ſhenſke, dve, inu dve. Ima zerku tudi bendera, en dejl ſavolo lepiga reda, en dejl, de kerſhanſku ludſtvu poſtane enaku eni v' verſto poſtavleni armadi, katera gre ſkuſi

si ponishno molitu Boga prijetno
filiti, se zhes tajltu vsmiliti.

Per prozefi ob prasniku S.
refhniga telefä se okoli neſe S.
Sakrament, ſe poje zhveterni ſa-
zhetik S. Evangelja po ſhtirih
Evangeliftih, inu proſhne ſe ſture,
de bi ſkusi Jeſufa Kriſtusa med
nami prizheozhiga od hudiga vre-
mena obvarvani, ter po duſhi,
inu teleſu ſhegnani bili.

Sa nebu noſiti ſe imajo od-
brati poſhteni, brumni, inu do-
briga ſlova verniki, de ſe to opra-
vilu duhovſku k' boſhji zhaſti,
kar je mogozhe, dopolni, inu
dokonzha.

